

2017/2224(INI)

11.4.2018

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων

προς την Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας

σχετικά με τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση
(2017/2224(INI))

Συντάκτρια γνωμοδότησης (*): Agnieszka Kozłowska-Rajewicz

(*). Συνδεδεμένη επιτροπή – άρθρο 54 του Κανονισμού

PA_NonLeg

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων καλεί την Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

1. επισημαίνει ότι τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι υπεύθυνα για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισής τους και η ΕΕ συμβάλλει στον καθορισμό κοινών στόχων και στην ανταλλαγή ορθών πρακτικών·
2. υπενθυμίζει ότι η εκπαίδευση, η οποία θα πρέπει να εμβαθύνει την κριτική, αναλυτική και ανεξάρτητη σκέψη και να επικεντρώνεται στις πολιτιστικές και κοινωνικές πτυχές, καθώς και στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, είναι απαραίτητη για την υπεύθυνη άσκηση της ιδιότητας του πολίτη βάσει μιας νοοτροπίας αμοιβαίου σεβασμού και θεμελιωδών αξιών, και συνιστά θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα·
3. υπενθυμίζει, επιπλέον, την πρώτη αρχή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, η οποία ορίζει ότι κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και δια βίου μάθηση, ώστε να αποκτήσει και να αναπτύξει δεξιότητες που θα του επιτρέψουν να συμμετέχει πλήρως στην κοινωνία και να διαχειρίζεται με επιτυχία τις μεταβάσεις στην αγορά εργασίας·
4. σημειώνει, επιπλέον, στο πλαίσιο των αυξανόμενων κοινωνικοοικονομικών διαχωρισμών που παρατηρούνται στην Ένωση κατά την τελευταία δεκαετία, ότι η ποιοτική εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα συμβάλλει στην ελαχιστοποίηση των ανισοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των διαγενεακών κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων, καθώς και των στερεοτύπων για τα φύλα και των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων, και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας και της σύγκλισης·
5. τονίζει ότι η ποιότητα των διδασκόντων και η ελευθερία τους να συμμορφώνονται με τα εκπαιδευτικά προγράμματα και να επιλέγουν εκπαιδευτικές μεθόδους αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ποιοτική εκπαίδευση, η οποία αποτελεί την καλύτερη βάση ώστε οι μαθητές να προοδεύουν και να εισάγονται με επιτυχία στην αγορά εργασίας·
6. επισημαίνει ιδίως, στο πλαίσιο αυτό, ότι η πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση θα πρέπει να παρέχεται σε όλα τα παιδιά και τους σπουδαστές στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, ανεξάρτητα από την κοινωνικοοικονομική, γεωγραφική ή πολιτιστική κατάσταση των γονέων τους· καλεί, συνεπώς, τα κράτη μέλη να επενδύσουν σε συστήματα ποιοτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης·
7. πιστεύει ότι η ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι δωρεάν και υποχρεωτική και καλεί τα κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειές τους ώστε να δίνουν στα άτομα που εγκατέλειψαν το σχολείο πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης την ευκαιρία επανέναρξης και ολοκλήρωσης των σπουδών τους·
8. τονίζει την ανάγκη διατήρησης σχολείων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κοντά στον τόπο κατοικίας των σπουδαστών σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ ως αναγκαία βάση για

την καλή εκπαίδευση και την ισότητα των ευκαιριών στο πλαίσιο μιας πανευρωπαϊκής εναρμόνισης των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας·

9. υπενθυμίζει ότι, στη μεταβιομηχανική εποχή, οι αλλαγές στον προηγμένο χαρακτήρα της οικονομίας της ΕΕ, καθώς και η ψηφιοποίηση, η αυτοματοποίηση και η ρομποτοποίηση της αγοράς εργασίας της ΕΕ, έχουν αυξήσει τη ζήτηση για υψηλού επιπέδου προσόντα και δεξιότητες (για παράδειγμα, οι ταχείες αλλαγές στους τομείς που σχετίζονται με τις ΤΠΕ θα έχουν ως αποτέλεσμα 756 000 κενές θέσεις εργασίας για επαγγελματίες ΤΠΕ σε όλο τον οικονομικό τομέα της ΕΕ έως το 2020), ενώ η ζήτηση για χαμηλού επιπέδου προσόντα και δεξιότητες έχει μειωθεί¹. καλεί την Επιτροπή να προβεί σε λεπτομερή αξιολόγηση των επιπτώσεων που έχουν και θα έχουν η ψηφιοποίηση, η αυτοματοποίηση και η ρομποτοποίηση στον αριθμό και στο είδος των θέσεων εργασίας·
10. επισημαίνει ότι τα προσόντα του εργατικού δυναμικού συχνά δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και, υπό το πρίσμα αυτό, ότι παρά την έντονη ζήτηση στην αγορά εργασίας για υψηλού επιπέδου δεξιότητες και την απόκριση του εκπαιδευτικού συστήματος μέσω της αξιοσημείωτης δημιουργίας ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΤΕ)², περίπου το 20 % των Ευρωπαίων, συμπεριλαμβανομένου του 1 % των αποφοίτων πανεπιστημίου, δεν διαθέτουν βασικές δεξιότητες, όπως ο γραμματισμός και ο αριθμητισμός^{2, 3}. υπενθυμίζει, επιπλέον, ότι το 44 % δεν διαθέτουν βασικές ψηφιακές δεξιότητες^{2, 3}, γεγονός που δημιουργεί σοβαρά εμπόδια στη συμμετοχή τους στην τεχνολογικά προηγμένη αγορά εργασίας και στην ενεργή συμμετοχή στην κοινωνία·
11. σημειώνει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να εγγυώνται ότι κανείς δεν αποφοιτά από το σχολείο χωρίς τις βασικές δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων· υπογραμμίζει το γεγονός ότι οι περισσότερες θέσεις εργασίας σήμερα απαιτούν περισσότερες δεξιότητες που αφορούν τον γραμματισμό, τον αριθμητισμό, τον ψηφιακό γραμματισμό και άλλες απαραίτητες δεξιότητες και ότι τα σύγχρονα εκπαιδευτικά συστήματα θα πρέπει συνεπώς να συνδυάζουν και τις οκτώ βασικές ικανότητες που αναφέρονται στην πρόταση της Επιτροπής για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη δια βίου μάθηση, η οποία περιλαμβάνει επίσης γνώσεις και νοοτροπίες· εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η πρόταση ορίζει επίσης τις ψηφιακές δεξιότητες ως βασικές δεξιότητες·
12. τονίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι είναι σημαντικό να αξιοποιηθεί στο μέγιστο δυνατό η χρήση της ψηφιοποίησης σε όλες τις μορφές εκπαίδευσης· καλεί, συνεπώς, τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να προωθήσουν την ψηφιακή και ψηφιοποιημένη εκπαίδευση σε όλα τα είδη των σχολείων·
13. καλεί τα κράτη μέλη, ιδίως, να βελτιώσουν τον ψηφιακό γραμματισμό των πολιτών μέσω επαρκούς εκπαίδευσης, από τα πρώτα χρόνια, η οποία αναπτύσσει τις δεξιότητες

¹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=el&pubId=7711>

² Πηγή: Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης 2017· Έρευνα για τις δεξιότητες των ενηλίκων του ΟΟΣΑ 2016.

³ http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/587312/IPOL_STU%282016%29587312_EN.pdf, https://www.oecd.org/skills/piaac/Skills_Matter_Further_Results_from_the_Survey_of_Adult_Skills.pdf [Παράρτημα Α, πίνακας A3.3(L), A 3.3(N)].

που σχετίζονται με τη γλώσσα, τη λογική και τα μαθηματικά, καθώς και τη συμβολική σκέψη, με βάση την κωδικοποίηση, τον προγραμματισμό και συναφείς δραστηριότητες που είναι σημαντικές για τις θέσεις εργασίας σε τομείς υψηλής τεχνολογίας και, γενικότερα, στην ψηφιοποιημένη αγορά εργασίας· επισημαίνει ότι οι ικανότητες αυτές είναι γενικού χαρακτήρα και μπορούν να είναι χρήσιμες σε πολλούς άλλους τομείς, καθώς και στην καθημερινή ζωή· χαιρετίζει, στο πλαίσιο αυτό, τις πρωτοβουλίες της Επιτροπής, όπως η εβδομάδα κωδικοποίησης και ο συνασπισμός για τις ψηφιακές δεξιότητες και θέσεις εργασίας, και καλεί τα κράτη μέλη να αναπτύξουν ολοκληρωμένες εθνικές στρατηγικές για τις ψηφιακές δεξιότητες, οι οποίες θα μπορούσαν να βοηθήσουν και να στηρίξουν τόσο τους διδάσκοντες όσο και τους μαθητές στην απόκτηση ηλεκτρονικών δεξιοτήτων·

14. καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι η απόκτηση των βασικών δεξιοτήτων αποτελεί προϋπόθεση για την αποφοίτηση από κάθε σχολείο, από το δημοτικό μέχρι το πανεπιστήμιο, συμπεριλαμβανομένων των κέντρων εκπαίδευσης ενηλίκων, και καλεί τα κράτη μέλη να δώσουν προτεραιότητα στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ενηλίκων με χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων· χαιρετίζει, σε αυτό το πλαίσιο, την πρωτοβουλία «Διαδρομές αναβάθμισης των δεξιοτήτων», η οποία αποτελεί σημαντικό πρόγραμμα στο πλαίσιο του νέου θεματολογίου δεξιοτήτων για την Ευρώπη·
15. θεωρεί ότι είναι ζωτικής σημασίας να εμπεριέχονται ο ψηφιακός γραμματισμός και οι ψηφιακές δεξιότητες στην εκπαίδευση των διδασκόντων τόσο σε πανεπιστημιακό επίπεδο όσο και στην επαγγελματική κατάρτιση καθόλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας των διδασκόντων·
16. επισημαίνει ότι οι βασικές ψηφιακές δεξιότητες και ο ψηφιακός γραμματισμός που αναπτύσσονται μέσω των εκπαιδευτικών συστημάτων θα πρέπει να περιλαμβάνουν τη διδασκαλία σχετικά με την εύλογη χρήση του ηλεκτρονικού εξοπλισμού, προκειμένου να αποτρέπεται η υπερβολική χρήση των υπολογιστών, του Διαδικτύου και των κινητών τηλεφώνων, καθώς και να προστατεύονται τα παιδιά από τον συμπεριφορικό εθισμό στα ηλεκτρονικά παιχνίδια και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης·
17. τονίζει τη σημασία του δια βίου επαγγελματικού προσανατολισμού ως τρόπου εξασφάλισης της συμμετοχής σε κατάλληλες, ευέλικτες και υψηλής ποιότητας κατευθύνσεις κατάρτισης και επαγγελματικής σταδιοδρομίας· επισημαίνει την ανάγκη να προωθηθούν οι δυνατότητες μαθητείας και κατάρτισης μέσω πρωτοβουλιών ενημέρωσης των σπουδαστών, των γονέων τους, των ενηλίκων εκπαιδευομένων, των φορέων εκπαίδευσης και κατάρτισης, των εργοδοτών και των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης·
18. υπενθυμίζει τη σημασία της δια βίου μάθησης, μέσω της αναβάθμισης των δεξιοτήτων καθώς και της επανεκπαίδευσης, για την παροχή νέων δυνατοτήτων για ενεργό ένταξη και για την ανάπτυξη δεξιοτήτων και προσόντων ιδίως για τους ανειδίκευτους, τους μακροχρόνια ανέργους, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, τις μεγαλύτερες γενεές και τους μετανάστες· τονίζει την ανάγκη να καταβληθούν προσπάθειες για μια ατομική προσέγγιση όσον αφορά την επαγγελματική εξέλιξη και τη δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση· παροτρύνει την Επιτροπή να συνδράμει τα κράτη μέλη στην ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης που διευκολύνουν την ενεργό ένταξη και την επανένταξη ενηλίκων που επιστρέφουν στην αγορά εργασίας·

19. καλεί τα κράτη μέλη να προωθούν ενεργά και να διαδίδουν πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες που προσφέρονται στους ανειδίκευτους ενήλικες να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής· τονίζει ότι οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι διαθέσιμες σε προσβάσιμες και φιλικές προς τον χρήστη μορφές·
20. επισημαίνει ότι, παρά τις 2 εκατομμύρια κενές θέσεις εργασίας στην ΕΕ, πάνω από το 30 % των ειδικευμένων νέων με διπλώματα βρίσκονται σε θέσεις εργασίας που δεν αντιστοιχούν στις δεξιότητές ή τις φιλοδοξίες τους, ενώ το 40 % των ευρωπαϊκών εργοδοτών δυσκολεύεται να βρει άτομα με τις απαιτούμενες δεξιότητες¹·
21. επισημαίνει ότι η αναντιστοιχία των δεξιοτήτων μπορεί να οφείλεται όχι μόνο στα ανεπαρκή προσόντα αλλά και στην ελλιπή ή υπέρμετρη ειδικευση·
22. τονίζει ότι η αναντιστοιχία των δεξιοτήτων και οι ελλείψεις σε δεξιότητες στην αγορά εργασίας αποτελούν σημαντικούς παράγοντες τόσο για την ανεργία όσο και για τις κενές θέσεις εργασίας²· θεωρεί ότι τα εν λόγω ανησυχητικά φαινόμενα θα πρέπει να αντιμετωπιστούν, μεταξύ άλλων, με τους εξής τρόπους:
- στενότερη συνεργασία των εκπαιδευτικών συστημάτων με τις επιχειρήσεις και τους κοινωνικούς εταίρους, όπως οι ενώσεις εργοδοτών και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, για παράδειγμα ζητώντας από τους επαγγελματίες να συμβάλουν στη δημιουργία θέσεων μαθητείας και πρακτικής άσκησης με πραγματική εκπαιδευτική αξία·
 - βελτίωση της κινητικότητας μεταξύ διασυνοριακών περιοχών, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής εμπειρογνομosύνης στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο· και
 - εστίαση σε μια ολιστική ανάπτυξη των σπουδαστών, όχι μόνο την απασχολησιμότητά τους, αλλά και στις δεξιότητές τους ως μελών της κοινωνίας και πολιτών· ενθαρρύνει τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο αυτό, να επικεντρωθούν περισσότερο στις εγκάρσιες και μη τεχνικές δεξιότητες, τις διαπολιτισμικές δεξιότητες, την κριτική και δημιουργική σκέψη, την επίλυση προβλημάτων και την επιχειρηματικότητα, δεξιότητες απαραίτητες στην αγορά εργασίας·
23. παρατηρεί ότι διάφορες θέσεις εργασίας μπορεί να απαιτούν τις ίδιες δεξιότητες και να αποτελούνται από τα ίδια καθήκοντα· είναι της άποψης, ως εκ τούτου, ότι τα εκπαιδευτικά συστήματα θα πρέπει να είναι προσανατολισμένα στις δεξιότητες και στα καθήκοντα, ώστε να επιτρέπουν ταχείες μεταβάσεις σε άλλες θέσεις εργασίας· επισημαίνει ότι, στο πλαίσιο της εξέλιξης της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας, τα εκπαιδευτικά συστήματα θα πρέπει να εστιάσουν στο να παρέχουν στους σπουδαστές το σωστό σύνολο δεξιοτήτων, ικανοτήτων και γνώσεων ώστε να γίνουν ενεργοί ευρωπαίοι πολίτες και να επιτύχουν στην αγορά εργασίας· τονίζει ότι η ανάπτυξη και η ενίσχυση δεξιοτήτων είναι μια συνεχής διαδικασία που εκτείνεται σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και μέχρι την ένταξη στην αγορά εργασίας· θεωρεί ότι οι δεξιότητες και οι ικανότητες θα πρέπει να χρησιμοποιούνται τόσο στην εκπαιδευτική διαδικασία όσο και

¹ <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3072>,

https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1502en_0.pdf

² <http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/assisting-eu-countries-skills-matching>

στην αναγνώριση της εκπαίδευσης και των προσόντων μέσω του συστήματος διαπιστευτηρίων μικρής κλίμακας – σύντομων, πιστοποιημένων μαθημάτων·

24. εκφράζει την ικανοποίησή του, σε αυτό το πλαίσιο, για την ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα «Νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη»¹, η οποία προτείνει λύσεις για την αναντιστοιχία των δεξιοτήτων και τις ελλείψεις σε δεξιότητες, καθώς και για την εξεύρεση του κατάλληλου συστήματος αναγνώρισης των δεξιοτήτων· υπενθυμίζει τη σημασία των δέκα δράσεων που έχουν δρομολογηθεί στο πλαίσιο του θεματολογίου αυτού, οι οποίες παρέχουν την κατάλληλη κατάρτιση και στήριξη για την απόκτηση δεξιοτήτων από τους πολίτες της ΕΕ· είναι της άποψης ότι η κατανόηση των τάσεων και των μοτίβων της ζήτησης για δεξιότητες και θέσεις εργασίας επιτρέπει στα άτομα να κάνουν καλύτερες επιλογές σταδιοδρομίας, να βρίσκουν ποιοτικές θέσεις εργασίας και να βελτιώνουν τις «ευκαιρίες ζωής» τους· ζητεί, ως εκ τούτου, περαιτέρω προβλέψεις δεξιοτήτων·
25. σημειώνει, επιπλέον, ότι το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop) προβλέπει παράλληλη αύξηση των δεξιοτήτων τόσο από την πλευρά της προσφοράς όσο και της ζήτησης έως το 2025, και ότι η ζήτηση για υψηλού επιπέδου δεξιότητες στην αγορά εργασίας θα είναι μεγαλύτερη από την προσφορά από το εκπαιδευτικό σύστημα· υπενθυμίζει, ειδικότερα, ότι έως το 2020 αναμένεται να σημειωθεί έλλειψη περισσότερων από 200 000 υπαλλήλων στους τομείς των STEM στην ΕΕ· ζητεί να βελτιωθεί η συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες της αγοράς εργασίας, καθώς και να υπάρξουν περαιτέρω προβλέψεις δεξιοτήτων για την ανάπτυξη της αγοράς εργασίας· επικροτεί το γεγονός ότι στους μελλοντικούς χρήστες της πλατφόρμας Europass θα παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τις δεξιότητες για να τους καθοδηγούν στις επιλογές μάθησης και σταδιοδρομίας τους·
26. σημειώνει ότι στους κλάδους που σχετίζονται με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας δημιουργούνται αρκετές νέες θέσεις εργασίας και ότι οι πράσινοι τομείς και τα πράσινα επαγγέλματα θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στα σχολικά προγράμματα σπουδών·
27. επισημαίνει ότι ο μεγάλος αριθμός των ΕΕΑΚ – σχεδόν 6,3 εκατομμύρια νέοι ηλικίας 15-24 ετών βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης – θα μπορούσε να μειωθεί προλαμβάνοντας την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, καθιστώντας τα σχολεία περισσότερο πρακτικά και συνδεδεμένα τα με το περιβάλλον τους, και αναπτύσσοντας δεσμούς με τις τοπικές επιχειρήσεις, τις τοπικές αρχές, τα κοινωνικά ιδρύματα και τις ΜΚΟ· είναι της άποψης ότι η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, η οποία αποτελεί έναν από τους λόγους για τους οποίους οι νέοι αργότερα εντάσσονται στην κατηγορία των ΕΕΑΚ, θα μπορούσε να καταπολεμηθεί με την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού· θεωρεί ότι είναι επίσης σημαντικό να υποστηρίζονται οι μαθητές στην εξεύρεση των δικών τους μεθόδων εκμάθησης, συμπεριλαμβανομένων των διαδικτυακών μαθημάτων και της μεικτής μάθησης· εκφράζει την ικανοποίησή του για την εφαρμογή χρήσιμων και ενδιαφερόντων προγραμμάτων σπουδών και ισχυρών και καλά ανεπτυγμένων συστημάτων καθοδήγησης με υψηλής ποιότητας υπηρεσίες παροχής συμβουλών και

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής της 10ης Ιουνίου 2016 με τίτλο «Νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη: Συνεργασία για την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, της απασχολησιμότητας και της ανταγωνιστικότητας» (COM(2016)0381).

προσανατολισμού για όλους τους σπουδαστές·

28. επισημαίνει την ανάγκη να βελτιωθεί το επίπεδο των δεξιοτήτων και των προσόντων των μεταναστών και των προσφύγων· τονίζει ότι απαιτείται δράση, τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο, προκειμένου να υποστηριχθεί η αποτελεσματική ένταξη στην αγορά εργασίας, καθώς και μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας προκειμένου να αξιοποιηθούν οι υφιστάμενες δεξιότητες, οι γνώσεις και τα προσόντα· υπενθυμίζει ότι είναι ανάγκη να βελτιωθούν τα συστήματα για την αναγνώριση και την επικύρωση των δεξιοτήτων και των προσόντων, συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν αποκτηθεί εκτός της ΕΕ·
29. επικροτεί θερμά το γεγονός ότι στο πλαίσιο των προσπαθειών για εκσυγχρονισμό της σχολικής εκπαίδευσης στην ΕΕ, η Επιτροπή κάνει ειδική αναφορά στη σημασία της προώθησης της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών για την ένταξη των μαθητών μεταναστών και της προώθησης κοινών αξιών·
30. τονίζει, επιπλέον, ότι ο επαγγελματικός αναπροσανατολισμός και άλλα πρακτικά μέτρα εκπαίδευσης και κατάρτισης για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες θα πρέπει να ενθαρρυνθούν περισσότερο·
31. τονίζει την ιδιαίτερη εκπαιδευτική κατάσταση των παιδιών και των νέων, οι γονείς των οποίων ταξιδεύουν στην Ευρώπη για επαγγελματικούς λόγους και καλεί την Επιτροπή να πραγματοποιήσει μελέτη με σκοπό να επισημάνει την ειδική κατάσταση αυτών σε σχέση με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν όσον αφορά την προσχολική και σχολική τους εκπαίδευση·
32. θεωρεί ότι τα σχολεία θα πρέπει να παρέχουν στήριξη και εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς σε όλους τους μαθητές, και ιδίως στα άτομα με αναπηρία· τονίζει ότι η ένταξη παιδιών/μαθητών με αναπηρία στην εκπαίδευση είναι απαραίτητη για να μπορέσουν να διάγουν ανεξάρτητο βίο και να ενταχθούν πλήρως στην κοινωνία ως ενεργοί συμμετέχοντες και πραγματικοί συνεισφέροντες· είναι της άποψης ότι, χάρη στις τρέχουσες τεχνολογικές εξελίξεις, προσφέρεται στους μαθητές με αναπηρία ευκολότερη πρόσβαση στην εκπαίδευση μέσω τυπικών και μη τυπικών τρόπων· καλεί τα κράτη μέλη να διευκολύνουν την πρόσβαση στην κανονική ποιοτική εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες όλων των μαθητών με κάθε είδους αναπηρία, πράγμα που συνεπάγεται, για παράδειγμα, την παροχή δίγλωσσης εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς για τα κωφά παιδιά όσον αφορά τις ειδικές γλωσσικές ανάγκες τους· καλεί τα κράτη μέλη να παρακολουθούν την πολιτική μη απόρριψης των σχολείων·
33. επισημαίνει ότι ο ρυθμός των αλλαγών στην αγορά εργασίας, η ποικιλομορφία των εκπαιδευτικών συστημάτων, η αύξηση της κινητικότητας των εργαζομένων και η αύξηση των επιπέδων της μετανάστευσης υποχρεώνουν τους εργοδότες και τους φορείς παροχής εκπαίδευσης να αναγνωρίσουν τα προσόντα, τις δεξιότητες και τις ικανότητες που έχουν αποκτηθεί, συμπεριλαμβανομένης της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης¹, σε συνάρτηση με ένα συγκρίσιμο σύστημα αξιολόγησης και αξιοποιώντας τις βέλτιστες πρακτικές των κρατών μελών που έχουν ήδη θέσει σε εφαρμογή εργαλεία αυτού του

¹ Βλ. ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Σεπτεμβρίου 2017 σχετικά με ένα νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη. Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2017)0360.

είδους· επισημαίνει, σε αυτό το πλαίσιο, τη σημασία μιας πολιτικής απάντησης απευθυνόμενης στις αποκλεισμένες και ευπαθείς ομάδες της αγοράς εργασίας·

34. υπενθυμίζει ότι η σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης¹, του 2012, ζήτησε από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν, το αργότερο έως το 2018, ρυθμίσεις για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης·
35. υπενθυμίζει τη σημασία της βελτίωσης ή της θέσπισης διαδικασιών για την αναγνώριση της άτυπης και μη τυπικής εκπαίδευσης² με βάση τις βέλτιστες πρακτικές των κρατών μελών που έχουν ήδη καθιερώσει τέτοιου είδους εργαλεία·
36. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να καταστεί δυνατή η αναγνώριση και η επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, και καλεί τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν τη σημασία και τη χρησιμότητα των διαπιστευτηρίων μικρής κλίμακας· εκφράζει την ικανοποίησή του για την ανάπτυξη μαζικών ανοικτών διαδικτυακών μαθημάτων (MOOC) που θα μπορούσαν να διευρύνουν την πρόσβαση στην εκπαίδευση για τις μειονεκτούσες ομάδες ή εκείνες των οποίων η κατάσταση εμποδίζει την αυτοπρόσωπη παρουσία τους σε μαθήματα και, ως εκ τούτου, θα αύξαναν τις ευκαιρίες τους για μια καλύτερη θέση εργασίας και ζωή, και με τον τρόπο αυτό θα καθιστούσαν δυνατή την καταπολέμηση της ανεργίας, ιδίως μεταξύ των νέων·
37. καλεί τα κράτη μέλη να διεθνοποιήσουν τα εκπαιδευτικά συστήματα και να επεκτείνουν τα προγράμματα κινητικότητας των σπουδαστών με σκοπό την καλύτερη προετοιμασία τους για την αγορά εργασίας της ΕΕ, στην οποία η έλλειψη δεξιοτήτων στις ξένες γλώσσες και τους πολιτισμούς είναι το πρώτο εμπόδιο για την κινητικότητα· τονίζει ότι τα προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών έχουν συμβάλει στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και έχουν θετικό αντίκτυπο στην απασχόληση των νέων· ζητεί, στο πλαίσιο αυτό, να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις διασυνοριακές πτυχές της εκπαίδευσης, για παράδειγμα με την προώθηση της εκμάθησης και της διδασκαλίας των γλωσσών γειτονικών χωρών και, ιδίως, να συμπεριληφθούν νέες ακαδημαϊκές προτεραιότητες σε αυτόν τον τομέα, τόσο στην κατεύθυνση των ακαδημαϊκών σπουδών όσο και σε αυτή των επαγγελματικών σπουδών· θεωρεί σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι ενέργειες αυτές θα απευθύνονται σε όλους τους τύπους σχολείων και σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, προκειμένου να καταστεί διαθέσιμη η αγορά εργασίας της ΕΕ για αποφοίτους όχι μόνο πανεπιστημίων αλλά και για το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ)·
38. καλεί την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση που θα διασφαλίζει ότι τα προγράμματα κινητικότητας, όπως το Erasmus+, αναγνωρίζονται αμοιβαία από τα κράτη μέλη, καθώς και να διασφαλίσει τη συνεχή αύξηση των επενδύσεων στο πρόγραμμα Erasmus+ και τη χρηματοδοτική και ατομική υποστήριξη· αναγνωρίζει το γεγονός ότι, το 2016, το πρόγραμμα Erasmus+ παρείχε στήριξη σε 725 000 Ευρωπαίους με υποτροφίες κινητικότητας ώστε να μπορέσουν να σπουδάσουν, να καταρτιστούν, να διδάξουν, να εργαστούν ή να προσφέρουν εθελοντική εργασία στο εξωτερικό, και βρίσκει σε καλό

¹ ΕΕ C 398 της 22.12.2012, σ. 1.

² Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Σεπτεμβρίου 2017 σχετικά με ένα νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη.

δρόμο για την επίτευξη του στόχου του για την παροχή στήριξης στο 3,7 % των νέων στην ΕΕ από το 2014 έως το 2020.

39. προτείνει να διατηρήσει η Επιτροπή την εκπαίδευση και την κατάρτιση στον τομέα της επιχειρηματικότητας ως μία από τις προτεραιότητες ενός μελλοντικού προγράμματος Erasmus+ κατά την επόμενη δημοσιονομική περίοδο (μετά το 2020) σε όλες τις δράσεις της, συμπεριλαμβανομένης της κινητικότητας
40. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι, στο πλαίσιο της αυξανόμενης ζήτησης για υψηλού επιπέδου ικανότητες και δεξιότητες, η αξιοσημείωτη δημιουργία ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης οδηγεί σε έναν «πληθωρισμό» διπλωμάτων, με ταυτόχρονη αύξηση των ελλείψεων σε επαγγελματικές δεξιότητες και προσόντα, γεγονός που προκαλεί ανισορροπίες στην αγορά εργασίας
41. ζητεί, εν προκειμένω, να δημιουργηθούν δεξιότητες περισσότερο προσανατολισμένες στην αγορά εργασίας καθώς και να αυξηθεί σημαντικά το ποσοστό της προσανατολισμένης στην πράξη κατάρτισης· καλεί τα κράτη μέλη ιδίως να αναπτύξουν περαιτέρω την τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, προκειμένου οι σπουδαστές να έχουν τη δυνατότητα να αποκτούν προσόντα υψηλού επιπέδου που σχετίζονται με πρακτικές δεξιότητες και κατάρτιση· επισημαίνει, στο πλαίσιο αυτό, τη σημασία της διαπερατότητας μεταξύ των διαφόρων εκπαιδευτικών συστημάτων
42. επισημαίνει ότι, παρά τον αυξανόμενο αριθμό των σπουδαστών, το ποσοστό των αποφοίτων με δεξιότητες υψηλού επιπέδου διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών, και ότι το ποσοστό των αποφοίτων με δεξιότητες πολύ χαμηλού επιπέδου κυμαίνεται από 10 % έως και άνω του 50 %· εμμένει στην άποψη ότι στα κριτήρια αξιολόγησης στις πολιτικές για την τριτοβάθμια εκπαίδευση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται και ποιοτικά κριτήρια, δηλαδή για παράδειγμα το σημείο αναφοράς για τα κράτη μέλη ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των σπουδαστών¹ δεν πρέπει να επικεντρώνεται μόνο στον αριθμό των διπλωμάτων, αλλά και στο πραγματικό επίπεδο των δεξιοτήτων
43. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να προωθήσουν το ανανεωμένο θεματολόγιο της ΕΕ για την τριτοβάθμια εκπαίδευση μεταξύ των ΙΤΕ, των περιφερειακών και τοπικών αρχών και των εργοδοτών, με στόχο να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τόσο οι ΙΤΕ όσο και οι σπουδαστές, να δημιουργηθούν σύνδεσμοι με τους τοπικούς και περιφερειακούς παράγοντες, να υπάρξει συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες, να προωθηθεί η τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη και καινοτομία, να δημιουργηθούν συνδεδεμένα μεταξύ τους συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς, να ενισχυθεί η συνεργασία με τον κόσμο της εργασίας και να αντιμετωπιστούν οι περιφερειακές ανάγκες σε δεξιότητες
44. υπογραμμίζει, επίσης, την έλλειψη υψηλής ποιότητας επαγγελματικού προσανατολισμού χωρίς αποκλεισμούς στα κράτη μέλη και θεωρεί ότι μόνον τα ελκυστικά, περιζήτητα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που σχεδιάζονται με τη συμβολή και τη συνεργασία των κοινωνικών εταίρων μπορούν να προωθήσουν αυτή την επιλογή μεταξύ των φοιτητών
45. τονίζει, συνεπώς, ότι είναι ανάγκη να βελτιωθεί η ποιότητα του επαγγελματικού

¹ Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης 2017.

προσανατολισμού στα σχολεία, και ότι η παροχή εξατομικευμένου εκπαιδευτικού προσανατολισμού και στήριξης σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και της κατάρτισης μπορεί να βελτιώσει την πρόσβαση στην αγορά εργασίας·

46. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να προωθήσουν συγκεκριμένες ευκαιρίες απασχόλησης που συνδέονται με την εκπαίδευση ΕΕΚ και τη χρησιμότητα της εκπαίδευσης ΕΕΚ για την αγορά εργασίας·
47. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να καταστήσουν πιο ορατή την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, προωθώντας πλατφόρμες όπως η EURES, να διασφαλίσουν ότι είναι προσβάσιμη σε όλους, ισόρροπη ως προς τη διάσταση του φύλου και δεν εισάγει διακρίσεις, και να εγγυηθούν ότι χρηματοδοτείται επαρκώς και να ενισχύσουν την ποιότητα και την ελκυστικότητά της, και να προωθήσουν τη διττή εκπαίδευση, τη μάθηση στον χώρο εργασίας και τη μάθηση σε πραγματικές καταστάσεις κάθε μορφής σε όλα τα επίπεδα και μορφές εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της ανώτατης εκπαίδευσης, προκειμένου να διασφαλιστεί η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της εκπαίδευσης και των αγορών εργασίας και να προσφέρεται διαπερατότητα μεταξύ των διαφόρων τύπων εκπαίδευσης· τονίζει εν προκειμένω την ανάγκη για σύγχρονο τεχνικό εξοπλισμό στους τόπους εκπαίδευσης με τις κατάλληλες ψηφιακές υποδομές· ζητεί να αναπτυχθεί και να ενισχυθεί η προώθηση των πολιτικών για θέσεις μαθητείας και για την επιχειρηματικότητα των νέων, προκειμένου να καταστεί ομαλότερη η είσοδος των νέων στην αγορά εργασίας·
48. θεωρεί ότι για τη διασφάλιση της παροχής θέσεων μαθητείας ή πρακτικής άσκησης είναι θεμελιώδους σημασίας να υπάρχουν συμβάσεις που προσδιορίζουν τους ρόλους και τις ευθύνες όλων των μερών, καθώς και τη διάρκεια, τους μαθησιακούς στόχους και τα καθήκοντα που αντιστοιχούν σε σαφώς προσδιορισμένες δεξιότητες που πρέπει να αναπτυχθούν, το καθεστώς απασχόλησης, τις κατάλληλες αποδοχές/αμοιβές, συμπεριλαμβανομένων των υπερωριών, τα συστήματα κοινωνικής προστασίας και ασφάλισης σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, τις ισχύουσες συλλογικές συμβάσεις ή και τα δύο·
49. υπογραμμίζει την ανάγκη παροχής κατάλληλου περιεχομένου μάθησης και κατάρτισης και αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας για πρακτική άσκηση και μαθητεία, ώστε να εξασφαλιστεί ο καίριος ρόλος τους στη μετάβαση από την εκπαίδευση στην επαγγελματική ζωή· τονίζει ότι η πρακτική άσκηση και η μαθητεία δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ποτέ ως υποκατάστατο της απασχόλησης ούτε όσοι απασχολούνται σε θέσεις πρακτικής άσκησης ή μαθητείας να χρησιμοποιούνται ως φθηνό ή ακόμη και μη αμειβόμενο εργατικό δυναμικό·
50. υπενθυμίζει ότι, σήμερα, η αριστεία στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση απαιτεί πραγματική σύνδεση μεταξύ σχολείου και εργασίας, και υπογραμμίζει ότι η σύνδεση αυτή προωθεί την ποιότητα τόσο του αριθμητισμού όσο και του γραμματισμού των παιδιών, και τις επαγγελματικές δεξιότητες που χρειάζεται να αποκτήσουν· χαιρετίζει, στο πλαίσιο αυτό, τα συστήματα διττής εκπαίδευσης και την εκπαίδευση που βασίζεται στην πραγματικότητα – μια καινοτόμο προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία τα σχολεία διαχειρίζονται πραγματικές εταιρείες που προσφέρουν πραγματικά προϊόντα ή υπηρεσίες και συμμετέχουν στην αγορά εργασίας·
51. θεωρεί ότι η παρακολούθηση των αποφοίτων και η συλλογή ακριβών και συναφών

δεδομένων (όχι μόνο σε εθνικό αλλά και σε ενωσιακό επίπεδο) είναι ουσιαστικής σημασίας για τη διασφάλιση της ποιότητας και τη βελτίωση της ποιοτικής εκπαίδευσης που βασίζεται στο περιεχόμενο και ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, καθώς και για τη μεταρρύθμιση των εκπαιδευτικών συστημάτων ώστε να καταστούν πιο ευέλικτα και να μην εισάγουν αποκλεισμούς·

52. εξασφαλίζει ότι το σύστημα παρακολούθησης της επαγγελματικής σταδιοδρομίας που παρακολουθεί τα ποσοστά απασχόλησης των αποφοίτων και άλλους δείκτες σταδιοδρομίας θα πρέπει επίσης να χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση των σχολικών προγραμμάτων σπουδών και της οργάνωσης της διδασκαλίας, όχι μόνο για την αύξηση των ευκαιριών των αποφοίτων στην αγορά εργασίας αλλά και για την ενίσχυση της θέσης και της επιρροής τους στην οικοδόμηση της οικονομίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας·
53. ζητεί να συγκεντρωθούν χωριστά δεδομένα για κάθε φύλο σχετικά με τα αποτελέσματα αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της ΕΕΚ ώστε να βελτιωθεί η πιθανή χρήση αυτών των δεδομένων στο πλαίσιο της απασχόλησης αποφοίτων και να αξιολογηθεί η ποιότητα της εκπαίδευσης από τη διάσταση του φύλου·
54. τονίζει ότι η αύξηση των επενδύσεων σε συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και ο εκσυγχρονισμός και η προσαρμογή τους, αποτελούν βασική προϋπόθεση για την κοινωνική και οικονομική πρόοδο· υπογραμμίζει, ως εκ τούτου, τη σημασία της διασφάλισης των κοινωνικών επενδύσεων, ιδίως στην εκπαίδευση και την κατάρτιση για όλους, ως προτεραιότητας κατά τη νέα περίοδο προγραμματισμού του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2020-2026·
55. καλεί την Επιτροπή να εντείνει τις προσπάθειές της μέσω του ΕΚΤ και του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τη στήριξη ολοκληρωμένων δημόσιων πολιτικών στα κράτη μέλη, που εστιάζουν στην εξασφάλιση ομαλότερων μεταβάσεων από την εκπαίδευση και τη (μακροχρόνια) ανεργία στην εργασία και, συγκεκριμένα, στην πλήρη εφαρμογή των μέτρων σε εθνικό επίπεδο, όπως αναφέρεται στη σύσταση του Συμβουλίου για την ένταξη των μακροχρόνια ανέργων στην αγορά εργασίας·
56. επαναλαμβάνει τη σημασία της παρακολούθησης των αξιολογήσεων των επιδόσεων και των επιπτώσεων των προγραμμάτων της ΕΕ που έχουν ως στόχο την απασχόληση των νέων· σημειώνει τη σημασία των αποτελεσματικών και βιώσιμων επενδύσεων.

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ
ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Ημερομηνία έγκρισης	27.3.2018
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+: 26 -: 22 0: 0
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Mara Bizzotto, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Michael Detjen, Elena Gentile, Arne Gericke, Marian Harkin, Czesław Hoc, Agnes Jongerius, Ádám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Thomas Mann, Dominique Martin, Miroslavs Mitrofanovs, Emilian Pavel, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Marek Plura, Sofia Ribeiro, Robert Rochefort, Claude Rolin, Siôn Simon, Romana Tomc, Ulrike Trebesius, Marita Ulvskog, Renate Weber, Λάμπρος Φουντούλης
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Georges Bach, Amjad Bashir, Heinz K. Becker, Karima Delli, Tania González Peñas, Ivari Padar, Anne Sander, Sven Schulze, Jasenko Selimovic, Csaba Sógor, Ivo Vajgl, Νεοκλής Συλικιώτης
Αναπληρωτές (άρθρο 200 παράγραφος 2) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Jude Kirton-Darling, Ana Miranda, James Nicholson, Massimo Paolucci

**ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

26	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Marian Harkin, Robert Rochefort, Jasenko Selimovic, Ivo Vajgl, Renate Weber
ECR	Amjad Bashir, Arne Gericke, Czesław Hoc, James Nicholson, Ulrike Trebesius
PPE	Georges Bach, Heinz K. Becker, David Casa, Adam Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jeroen Lenaers, Thomas Mann, Marek Plura, Sofia Ribeiro, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Csaba Sógor, Romana Tomc
S&D	Siôn Simon

22	-
EFDD	Tiziana Beghin
ENF	Mara Bizzotto, Dominique Martin
GUE/NGL	Tania González Peñas, Patrick Le Hyaric, João Pimenta Lopes, Neoklis Sylikiotis
NI	Lampros Fountoulis
S&D	Guillaume Balas, Brando Benifei, Michael Detjen, Elena Gentile, Agnes Jongerius, Jude Kirton-Darling, Ivari Padar, Massimo Paolucci, Emilian Pavel, Georgi Pirinski, Marita Ulvskog
VERTS/ALE	Karima Delli, Ana Miranda, Miroslavs Mitrofanovs

0	0

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:

+ : υπέρ

- : κατά

0 : αποχή